

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/105/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8614200725
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8614200725.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobkyne: M. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXXX XX I. Z. XX, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, o zrušenie rozhodcovského rozsudku a vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 5C/33/2014-60 zo dňa 20.08.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu 1. stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zrušil rozhodcovský rozsudok rozhodcu JUDr. S. H. sp. zn. Rk-053/07-NK zo dňa 22.05.2007. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 2.731,18 eur s 5,25 % úrokom z omeškania ročne od 06.06.2014 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v sume 334,44 eur na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. X. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 99,50 eur na účet súdu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení uviedol, že rozhodol tak na základe žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala zrušenia uvedeného rozhodcovského rozsudku z dôvodu, že namietala platnosť rozhodcovskej doložky uvedenej vo všeobecných poisťných podmienkach. Tvrdila, že rozhodcovská doložka nie je individuálne dojednaná, bola vopred pripravená žalovaným a ona nemohla ovplyvniť ich obsah. Mohla len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa predformulovanému obsahu. Dňa 28.12.2005 podpísala zmluvu o revolvingovom úvere na predtlačenej formulári a to na sumu 120.006 Sk, čo je 3.983,46 eur a na tento úver zaplatila 5.340,35 eur, teda zaplatila už viac ako 100 % navyše oproti poskytnutému úveru. Viedla sa exekúcia na základe rozhodcovského rozsudku, ktorá bola následne vyhlásená za neprípustnú a zastavená a na strane žalovaného tak došlo k bezdôvodnému obohateniu, lebo celkom uhradila 5.340,35 eur a bol jej poskytnutý úver vo výške 2.609,17 eur, preto všetko, čo zaplatila navyše, t.j. 2.731,18 eur je bezdôvodné obohatenie.

Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť a namietal zachovanie 30 dňovej prekluzívnej lehoty na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 2, 4 písm. r/, § 54 ods. 1, § 451 ods. 1, 2, § 457 Občianskeho zákonníka, ako aj § 40 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, poukazujúc na čl. 3 ods. 3 a 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 05.04.1993 zistil, že účastníci dňa 28.12.2005 uzavreli zmluvu o revolvingovom úvere č. 8000013512 na predtlačenej formulári, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 120 006 Sk (3 983,47 eura). Zmluvu je potrebné považovať za spotrebiteľskú, predformulovanú, štandardnú zmluvu, na ktorú je potrebné aplikovať normy spotrebiteľského práva a použiť náležité výkladové pravidlá. Neoddeliteľnou súčasťou predmetnej formulárovej spotrebiteľskej zmluvy sú aj všeobecné poisťné podmienky, vzťahy medzi stranami, ktoré v bode 17. časti upravovali rozhodcovskú doložku. Podľa bodu

17.1 a 17.2 citovanej rozhodcovskej doložky zmluvné strany sa dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky súvisiace s ustanoveniami zmluvy o revolvingovom úvere sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi zákonom č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov s výlukami a odchylnou právnou úpravou vykonanou týmto článkom, štatútom rozhodcovského súdu a jeho rokovacím poriadkom. Žalobkyňa namietala platnosť uvedenej rozhodcovskej doložky. Citované ustanovenie je účinné od 01.01.2008, avšak rozhodcovskú doložku bolo možné v zmysle generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka) považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je podľa ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka postihnutá absolútnou neplatnosťou už aj pred 01.01.2008. Neprijateľnosť rozhodcovskej doložky v zmysle generálnej klauzuly predstavuje skutočnosť, že nie je individuálne dojednaná, pretože je súčasťou všeobecných podmienok, ktoré vopred pripravil žalovaný a žalobkyňa žiadnym spôsobom nemala možnosť ovplyvniť ich obsah. Mohla len zmluvu ako celok, vrátane všeobecných podmienok odmietnuť, alebo sa podrobiť celému predformulovanému obsahu. V tejto súvislosti súd poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C168/05 Elisa Maria Mostaza Claro, z ktorého vyplýva, že vnútroštátny súd má posudzovať ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky a tým vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a dodávateľom. Tým budú naplnené ciele smernice podľa ktorej sa majú štáty postarať o to, aby spotrebiteľa nekalé podmienky nezaväzovali. K problematike neplatnosti rozhodcovskej doložky už bolo vydaných viacero rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, ale aj Ústavného súdu SR. Rozhodcovská zmluva vo forme rozhodcovskej doložky, na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu bola uzatvorená neplatne, preto nedostatok právomoci rozhodcovského súdu spôsobuje materiálnu nevykonateľnosť takéhoto rozhodcovského rozsudku. Z uvedených dôvodov súd zrušil predmetný rozhodcovský rozsudok.

Zmluva bola uzatvorená dňa 28.12.2005 na sumu 120 006 Sk - 3 983,47 eura v mesačných splátkach 6 667,86 Sk - 221,30 eura, poplatok 1 500 Sk - 49,79 eura a RPMN 33,69 % a poskytnutý úver bol vo výške 78 604 Sk - 2 609,17 eura. Žalobkyňa za tento úver zaplatila sumu 5 340,35 eura, čo je zrejme z listu žalobcu, ktorý nie je datovaný (č. l. 46 spisu), kde žalovaný uviedol, že žalobkyňa uhradila sumu 4 244,75 eura za roky 2006 - 2008, sumu 290 eur uhradila žalovaná žalobcovi na účet exekútora, čo je zrejme z poštových poukážok za rok 2010 (č. l. 48-49 spisu), sumu 105,60 eura uhradila žalovaná žalobcovi na účet exekútora, čo je zrejme z poštových poukážok za rok 2011 (č. l. 50 spisu) a sumu 700 eur, ktorú uhradila žalovaná bankovým prevodom zo dňa 31.05.2011 na účet exekútora (č. l. 51 spisu). Na základe citovaného rozhodcovského rozsudku žalovaný podal návrh na výkon exekúcie o vymoženie 1 998,81 eura, ktorá je vedená u súdneho exekútora JUDr. Jána Sokola, Jantárová 30, 040 01 Košice pod sp. zn.: Ex 549/2009. Výška plnenia žalobkyne bola celkom 1 998,83 eura. Žalobkyňa dňa 16.04.2009 podala návrh na zastavenie exekúcie na Okresný súd Svidník, ktorý jej návrhu vyhovel a uznesením zo dňa 27.02.2013 pod č.k. 6Er/193/2009-44 zo dňa 27.02.2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 03.04.2013, exekúciu vyhlásil za neprípustnú a exekúciu zastavil. Tým, že exekúcia bola vyhlásená za neprípustnú a zastavanú, na strane žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu, pretože žalobkyňa plnila na základe právneho dôvodu, ktorý odpadol. Žalobkyňa uhradila celkom 5 340,35 eura a bol jej poskytnutý úver vo výške 2 609,17 eura a všetko čo zaplatila navyč, t.j. 2 731,18 eura je bezdôvodné obohatenie. Povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie získané plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol vzniká podľa zákona tomu, kto ho získal a je to výlučne osoba ktorej plnenie bolo adresované, v danom prípade ide o žalovaného. Z uvedených dôvodov súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi istinu v sume 2 731,18 eura.

K námietke prekluzívnej lehoty uviedol, že v danom prípade ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, preto trojročná objektívna lehota sa predĺžila na 10 rokov odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo (poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/89/2011 zo dňa 08.02.2012 a rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/245/2013 zo dňa 18.03.2014). Ustanovenie prepadnej lehoty 30 dní je v priamom rozpore s čl. 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS, keďže nemôže zmeškanie lehoty viesť k tomu, že spotrebiteľovi bude odňatá súdna ochrana pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a tým spotrebiteľ nebude zbavený účinku neprijateľných zmluvných podmienok, ak ňou je samotná rozhodcovská doložka, na základe ktorej bol vydaný rozhodcovský rozsudok. Rovnako poukázal na závery Súdneho dvora EÚ vo veci Cofidis.

Prvostupňový súd poukazuje na § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z.z. k istine priznal aj úrok z omeškania vo výške 5,25 % ročne od doručenia návrhu do

zaplatenia. Návrh žalovanému bol doručený 05.06.2014, preto 06.06.2014 sa dostal do omeškania (§ 563 OZ).

Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a v konaní úspešnej žalobkyni priznal trovy celkom vo výške 334,44 eur ako trovy právneho zastúpenia za 3 úkony po 103,44 eur + 3 x paušál po 8,04 eur (§ 10 ods. 1, § 13a ods. 1 písm. a/, c/, d/ a § 15 vyhl. č. 655/2004 Z.z.).

O povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok rozhodol podľa § 2 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb., nakoľko žalobca je podľa § 4 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona od poplatku oslobodený a jeho návrhu bolo vyhovené.

Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Namietal nezákonný procesný postup, keď súd rozhodol o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku a súčasne aj o návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia, čo odporuje § 43 ods. 1a, ods. 2 zák. č. 244/2002 Z.z. Až po zrušení rozhodcovského rozsudku môže prebiehať samostatné konanie o nároku, ktorý bol uplatnený žalobou podanou v rozhodcovskom konaní.

Rovnako vytykal súdu prvého stupňa nesprávne vyhodnotenie námietky o nezachovaní lehoty pre podanie žaloby pre zrušenie rozhodcovského rozsudku. Poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-40/08 a ďalšie so záverom, že určenie primeraných prekluzívnych lehôt na podanie žaloby v záujme právnej istoty je zlučiteľné s právom spoločenstva. Rovnako z rozsudku nie je možné zistiť záver o existencii bezdôvodného obohatenia. Zastavenie exekúcie bolo realizované z dôvodu zániku vymáhaného nároku. Plnenie v exekučnom konaní bolo na základe príslušného zmluvného vzťahu. Právo na zaplatenie peňažnej sumy existovalo skôr, ako bol vydaný rozhodcovský rozsudok. Poukázal na právnu prax a komentár k Občianskemu zákonníku 1 s tým, že „Zrušením rozhodnutí, podľa nējž bylo plněno, dochází k bezdůvodnému obohacení je v případě, že právní důvod tohoto plnění nespočíval v hmotném právu, tedy že podle hmotného práva zde povinnost neexistovala. Zrušením rozhodnutí tak odpadá právní důvod, a poskytnuté plnění se stává bezdůvodným obohacením.“

Odvolateľ preto namietal, že závery súdu prvého stupňa o bezdôvodnom obohatení nemajú oporu v skutkovom stave konania a vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. V spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. a podľa § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p. navrhol preto napadnutý rozsudok zmeniť tak, že vyhovie návrhu aj v zamietavej časti, zaviazže žalovaného na zaplatenie žalovanej povinnosti a tiež na zaplatenie náhrady trov konania, alebo zruší rozsudok súdu prvého stupňa a vráti vec na nové konanie a rozhodnutie. Uplatnil si zároveň trovy odvolacieho konania vo výške 133,79 eur.

K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa tak, že i napriek vzneseným námietkam sú splnené podmienky pre zrušenie rozhodcovského rozsudku a zaplatenie sumy 2.831,18 eur s prísl. a náhrady trov konania. Prvostupňový súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo správneho právneho záveru, preto navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať jej trovy odvolacieho konania.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len O.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 O.s.p. zistil, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

Z obsahu spisu odvolací súd predovšetkým zistil, že súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie tak, ako mu to ukladá Občiansky súdny poriadok. Aj keď vo svojom rozsudku súd prvého stupňa vychádzal aj z listinných dôkazov, z obsahu zápisnice z pojednávania zo dňa 20.08.2014, na ktorom bol vyhlásený rozsudok nevyplýva, aby súd prvého stupňa oboznámil listinné dôkazy, ktoré v napadnutom rozsudku vyhodnotil. Nielen že vo veci neboli vypočutí účastníci konania, nebol ani riadne vykonaný dôkaz listinou v zmysle ust. § 129 O.s.p. a to jednak vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku, ktorý súd prvého stupňa zrušil, a ani k uzneseniu súdu prvého stupňa č.k. 6Er/193/2009-44, ktoré v odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa vyhodnotil. Zo zápisnice o pojednávaní súdu prvého stupňa vyplýva, že v jej obsahu je zachytené iba vyjadrenie zástupkyne žalobkyne. Súd prvého stupňa nedal možnosť na záverečné prednesy účastníkom konania, ani nevyhlásil dokazovanie za ukončené.

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Odvolačný súd má za to, že súd prvého stupňa predčasne rozhodol jednak výrokom o zrušení rozhodcovského rozsudku rozhodcu JUDr. Michala Krnáča, sp. zn. RK-053/07-MK zo dňa 22.05.2007, keď vyhodnotil námietku žalovaného o nedodržaní 30 dňovej prekluzívnej lehoty na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku ako lehotu, ktorú je nutné predĺžiť na 10 rokov ohľadom včasnosti uplatnenia bezdôvodného obohatenia.

Z ust. § 41 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. jednoznačne vyplýva, že žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podal žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Lehota v uvedenom ustanovení na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku je zákonnou lehotou a nie je ju možné skrátiť ani predĺžiť ani odchylnou dohodou účastníkov rozhodcovského konania. Pre splnenie podmienky včasnosti podania žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku je potrebné, aby bola podaná v lehote 30 kalendárnych dní oprávnenou osobou. Lehota totiž začína oprávnenej osobe plynúť nasledujúcim dňom, keď jej bol rozhodcovský rozsudok doručený. Iba v ods. 2 citovaného § 41 je upravené, že najneskôr žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodu podľa § 40 písm. h/ možno podať do 3 rokov od doručenia rozhodcovského rozsudku. Z uvedeného vyplýva, že subjektívna lehota na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku trvá 30 dní. Objektívna lehota na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku trvá 3 roky ak ide o zrušenie podľa § 40 písm. h/ citovaného zákona.

Súd prvého stupňa nevyhodnocoval uvedenú lehotu a to aj napriek tomu, že bola žalovaným namietaná. Skúmanie lehoty je však podmienkou včasnosti podania žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. V uvedenom rozsahu je preto rozsudok súdu prvého stupňa nepreskúmateľný.

Čo sa týka výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 2.731,18 eur s prísl., ktoré súd prvého stupňa vyhodnotil ako bezdôvodné obohatenie, napadnuté rozhodnutie rovnako neobsahuje náležité odôvodnenie v tom zmysle, aby z neho jednoznačne vyplývalo, ako súd prvého stupňa vyhodnotil základné požiadavky na vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného v rozsahu uplatnenej žaloby. Iba skutočnosť, že žalovaná na základe exekučného titulu pouhrádzala určité sumy exekútorovi, ešte neznamená, že z toho dôvodu na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie. Pre záver o vznik bezdôvodného obohatenia musia byť jednoznačne preukázané splnenie zákonných podmienok pre priznanie bezdôvodného obohatenia v zmysle ust. § 451 OZ. Bezdôvodným obohatením je totiž majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. Preukázanie uvedeného však v predmetnej veci nebolo náležité.

Kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov (§ 451 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ďalej len OZ).

K odvolacím dôvodom odvolací súd ešte uvádza, že ani v prípade, ak by neboli splnené podmienky na zrušenie rozhodcovského rozsudku, nič nebráni uplatňovať si nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia, v rámci ktorého konania je možné prejudiciálne vyhodnocovať platnosť, resp. neplatnosť úkonov, ktoré mali byť dôvodom na tvrdení vznik bezdôvodného obohatenia.

Druhostupňový súd uvádza, že je treba dať za pravdu odvolateľovi, že v zmysle zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní iba ak je zrušený rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a/ a c/ súd pokračuje v konaní v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. Podmienkou však na takýto postup je, aby súd zrušil rozhodcovský rozsudok.

Je potrebné ešte uviesť, že súd prvého stupňa poskytol žalobkyni ochranu ako spotrebiteľke, ale uvedené zistenia nesprávne použil na vyhodnotenie nároku žalobkyne.

Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. zrušil a postupom podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Okrem výroku rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej boli zrušené aj výroky o náhrade trov konania a o zaplatení súdneho poplatku ako výroky súvisiace.

Úlohou súdu prvého stupňa bude predovšetkým zrealizovať dokazovanie tak, aby zodpovedalo príslušným ustanoveniam O.s.p. a to § 122 a nasl. Os..p., riadne zisti a vyhodnotí zákonné podmienky na správne a spravodlivé rozhodnutie o nárokoch žalobkyne a to jednak vo vzťahu k zrušeniu rozhodcovského rozsudku, ako aj vo vzťahu k vydaniu bezdôvodného obohatenia. Až po realizácii uvedeného bude možné vo veci zákonne a spravodlivo rozhodnúť.

V novom rozhodnutí rozhodne o všetkých trovách konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.